

From: Markku Summa/Vantaa 16.11.2005 puh/fax 09-533121 eMail: markku.summa@kolumbus.fi
KARJALA-lehti

Karjalaistaustainen Suomen sotilasedustajana Brysselissä palvellut eversti evp Lauri Ovaska: - Palovakuutusta ei saa enää, kun mökki on jo tulossa

”Vaikkea on uskoa Naton oven olevan auki silloin, kun Suomessa todetaan olevan turvallisuusuhka”

Suomen integroitumisessa länteen pitäisi eversti evp **Lauri Ovaskan** mukaan mennä loppuun saakka. Kaikkein toivottavinta kehitystä Pohjois-Euroopassa olisi hänen mukaansa se, että Norja ja Islanti liittyisivät EU:n sekä Suomi ja Ruotsi Naton jäseniksi.

Ovaska palveli puolustusvoimia lähes kolmekymmentäviisi vuotta, joista viisi vuotta YK:n rauhanturvaamistehtävissä ja viimeiset kolme vuotta Brysselissä Suomen sotilasedustajana Natossa.

- Suomessa sanotaan, että meillä ei ole mitään turvallisuusvajetta tai että meitä ei uhkaa mikään. Pidetään ovi auki Natoon. Tuntuu käsittämättömältä ajatukselta, että Suomi voi livahtaa sisään todettuaan turvallisuutensa olevan uhattu. Ovihan voi lokahtaa kiinni.

Nato on julkisesti sanonut, että se ottaa uusia jäseniä vain, jos ne lisäävät liittokunnan kokonaisturvallisuutta. Se ei takuulla ota jäseniä, joiden vaikutus on päinvastainen. Nato ei ole Ovaskan mukaan hyväntekeväisyysyhteisö; itsekkäästi sekin ajattelee.

- Kukaan ei odota talonsa palavan, mutta siitä huolimatta otetaan palovakuutus. Palovakuutusta ei saa enää, kun talo on tulossa. Ei saa mitään muutakaan vakuutusta, kun riski on realisoitunut!

- Jos meillä ei sitten ole mitään uhkaa, miksi ylläpidämme puolustusvoimia. Niitä sen paremmin kuin yleistä asevelvollisuutta poliitikot eivät ole lakkauttamassa.

Venäjän Ovaska toivoo kehittyvän kohti sellaista demokratiaa kuin se lännessä ymmärretään. Se on hänen mukaansa muun muassa Suomen intressien mukaista.

Kaukolaan ei enää palattu

Laurin vanhemmat Armas ja Anni Ovaska (o.s. Sinkko) olivat syntyneet Kaukolassa, isä Hyypölässä ja äiti Koverilassa. Armas Ovaska elätti perheensä maata viljelemällä aina siihen saakka, kunnes sai syksyllä 1939 kutsun ylimääräisiin harjoituksiin.

- Isäni vanhemmat olivat Mikko ja Katri Ovaska (o.s. Pessi) ja heillä oli neljä lasta. Äidin vanhemmilla, Oskar Kalliolla ja Olga Sinkolla oli myös neljä lasta.

Lauri on syntynyt 11.6.1947 Lappeenrannassa, mutta hänen neljä sisartaan syntyivät 1930-luvulla Kaukolassa; yksi sisarista kuoli lapsena ja haudattiin Karjalan multiin. Isän toisesta avioliitosta Laurilla on vuonna 1955 syntynyt veli.

- Isä taisteli talvisodan joukkueen varajohtajana karjalaispataljoonassa ErP 6:ssa, joka osallistui muun muassa Keljan taisteluun Taipaleenjoella. Naiset, lapset ja vanhukset tulivat evakkoon Kokemäelle. Isovanhemmat lähtivät takaisin Hyypölään vuonna 1942, mutta ei meidän perheemme, sillä Kaukolan koti oli tuhoutunut niin pahasti.

Armas Ovaska työskenteli välirauhan alussa kersanttina Kaakkois-Suomen rajavartiostossa. Hänen perheensä muutti asumaan Imatralle vuonna 1942. Jatkosodassa hän oli vääpelinä Jalkaväkirykmentti 27:ssä, joka hyökkäsi läpi koko Kannaksen.

- Äiti oli käymässä sisarteni kanssa vanhempiensa luona Hyypölässä kesällä 1944, kun suurhyökkäys oli tulossa ja heidät evakuoitiin ensin Vuoksenniskalle ja sieltä edelleen proomuilla Puumalaan. Imatralle he palasivat, kun tilanne rauhoittui.

Karjalainen joka solua myöten

Vuonna 1945 Ovaskat asettuivat Lappeenrantaan, kun isä sai työtä kasarmialiupseerina Lappeenrannan varuskunnasta. Kolmen vuoden kuluttua hän ryhtyi puutavaravälittäjäksi. Jonkin ajan päästä äiti ja Lauri jäivät kahden Lauritsalaan isän muutettua Kuusankoskelle.

Lauri sanoo tuntevansa itsensä täysin karjalaiseksi. Onhan hänen kumpikin vanhempansa syntynyt luovutetussa Karjalassa, hän itse on syntynyt Lappeenrannassa, käynyt koulunsa Lauritsalassa sekä suorittanut asepalveluksensa Karjalan Tykistörykmentissä, jossa alkoi myös ura upseerina.

Keskustelu Karjalasta ja sen palauttamisesta on Laurin mukaan paikallaan. Tällä hetkellä Venäjän nykyhallinnossa ei ole kiinnostusta asiaan. Eikä Suomen kannata silloin ottaa sitä esille, mutta kansalaiskeskustelua voidaan kyllä jatkaa.

- Mutta kuka tietää, mikä on tilanne kahdenkymmenen vuoden kuluttua. Kuka osasi kaksikymmentä vuotta sitten sanoa sitä, että muutaman vuoden kuluttua Neuvostoliittoa ei ole enää olemassa, että Varsovan liitto on hävinnyt Euroopan kartalta ja että Baltian maat ovat itsenäisiä.

- Tuskinpa päättäjät ajattelevat, että kun aika evakkopolvesta jättää, palautuspuheet loppuvat. He ovat yksinkertaisesti vain realisteja sen suhteen, että asiasta ei ole oikea aika virittää keskustelua, kun toinen osapuoli ei halua sitä.

Lauri kertoo yllättyneensä myönteisesti Karjala-lehden lokakuisen gallup-kyselyn tuloksista. Niiden perusteella voi päätellä, että nuoretkaan eivät ole kylmiä palautusasiassa. Karjala ja sen menetys eivät näytä olevan kovin helposti unholaan menevä asia.

Sukuseuratyötä ja kuorolaulua

Ensimmäisen kerran itärajan takana Lauri kävi syksyllä 1966 Saimaan kanavan rakennustyömaalla Rättijärvellä, jossa järjestettiin nuorisotapaaminen. Hän kuului Lauritsalan nuorisodelegaatioon, johon hän oli päässyt koulunsa laulukvartetin jäsenenä.

Seuraavankin kerran, vuonna 1968, Lauri teki Neuvostoliittoon virallisen edustusmatkan. Hän oli laulamassa Klinissä, noin sata kilometriä Moskovasta pohjoiseen sijaitsevassa Lappeenrannan ystävyyskaupungissa. Se oli viikon mittainen elämys.

- Leningradissa kävin 1974 ja 1980, mutta Kaukolassa vasta 1990-luvun puolivälissä. Menin sinne veljeni ja hänen vaimonsa kanssa. Kodin paikka löytyi karttojen perusteella. Pellot kasvoivat miehenkorkeista mesiangervoa. Hautausmaalta löysimme sukuhaudan paikan, koska äiti oli kertonut, että siinä kasvaa kaksi kuusta samasta juuresta.

- Uudestaan Kaukolassa kävin Ovaskan sukuseuran matkalla 1999. Mukana oli vuonna 1934 syntynyt sisareni samoin kuin pohjoissatakuntalainen vaimoni Airi (o.s. Liukkonen) ja juuri ylioppilaaksi päässyt tyttäreni Mari. Poikani Olli, joka oli silloin Kadettikoulussa, ei päässyt mukaan.

Ensimmäisestä käynnistään juurillaan Lauri sanoo, että Kaukola ei tuntunut lainkaan vieraalta, vaikka siellä ei ollut koskaan aikaisemmin ollut.

Tärkeä asia Laurille sukuseuratyön lisäksi on kuorolaulu. Hän on laulanut kuorossa jo oppikouluaikana, sen jälkeen RUK:n kuorossa ja Kadettikuorossa. Nyt häntä voi kuulla sekä Kaaderilaulajissa että Viipurin Lauluveikoissa, joka täyttää runsaan vuoden päästä 110 vuotta. Juhlalevy on jo tekeillä.

Teksti ja kuva: Markku Summa

Kuvateksti:

Evakkovanhempien poika, eversti evp. Lauri Ovaska toimi Pohjoismaisen pataljoonan komentajana Makedoniassa vuosina 1997 - 1998. Se oli hänen neljäs ja viimeinen rauhanturvaamistehtävänsä. – En vielä Kadettikouluaikana ajatellut kansainvälisiä tehtäviä, sillä niiden hakeminen tuli mahdolliseksi vasta kapteenikurssin jälkeen, hän sanoo.

Kainalojuttu

Viisi vuotta sinibarettina kriisialueilla

Lauri Ovaska pääsi ylioppilaaksi Lauritsalan Yhteiskoulusta vuonna 1967. Hän haki sekä Turun Opettajakorkeakouluun että Kadettikouluun ja pääsi kumpaankin. Jälkimmäisen hän valitsi ja valmistui upseeriksi vuonna 1973.

Virkauransa Ovaska aloitti Karjalan Tykistörykmentissä Lappeenrannassa kesällä 1973, mutta jo joulukuussa hänet määrättiin RUK:un Haminaan, joka oli hänen palveluspaikkansa vuoteen 1981.

RUK:n aikana Ovaska hakeutui ensimmäisen kerran rauhanturvatehtäviin. Hän toimi Siinailta 1978 - 1979 YK:n suomalaisen valvontajoukon koulutusupseerina ja jääkärikomppanian päällikkönä. Rauhanturvatehtävissä palvelee yleensä yksi vuosi kerrallaan.

- Sotakorkeakoulun (1981 - 1983) jälkeen minut määrättiin Niinisaloon Tykistökouluun. Siellä ollessani hakeuduin toisen kerran YK:n tehtäviin, tällä kertaa UNIFIL-joukkoihin Etelä-Libanoniin Suomen pataljoonan operaatiopäälliköksi. Minulla oli perhe mukana maailmalla joka kerta eli neljässä rauhanturvaoperaatiossa. Ovaska palasi Libanonista kotimaahan. Mieli kuitenkin paloi edelleen maailmalle. Seuraavan kerran hän toimi rauhanturvaajana Golanilla vuodet 1993 - 1994 UNDOF:n operaatiopäällikkönä. Viimeksi, vuosina 1997 - 1998 hän toimi Pohjoismaisen pataljoonan komentajana Makedoniassa.

Makedoniasta Ovaska palasi Suomeen joulukuussa 1998 Pääesikuntaan erityistehtäviin. Syksyllä 1999 hän siirtyi Brysseliin Suomen sotilasedustajaksi Natoon ja Länsi-Euroopan Unioniin sekä vuonna 2000 keväällä myös Euroopan Unioniin. Kotimaahan hän palasi 30.9.2002 ja siirtyi saman tien reserviin.

Suomalaiset haluttuja rauhanturvaajia

Rauhanturvaamistehtävät ovat muuttuneet viidessäkymmenessä vuodessa. Enää ei ole selvästi määriteltäviä sotivia osapuolia, joiden välille olisi synnytetty tulitauko. Yleensä YK:n rauhanturvaajia haluttiin väliin estämään yhteydenottojen jatkuminen.

- Tilanne ei ole enää näin selvä, vaan paljon mutkikkaampi. Sotilastaktiikat ja toimintatavat ovat pysyneet vuosikymmenten kuluessa suurin piirtein samoina, Ovaska kertoo.

- Eräs suuri muutos on myös se, että YK:n symboleita ei kunnioiteta enää siinä määrin kuin ennen. YK:n joukkojen pitää suojella itseään, sillä maailmanjärjestön lippu ei ole henkivakuutus. Traagisin esimerkki lienee YK:n Bagdadin toimiston räjäyttäminen keväällä 2003.

Suomi on rauhanturvaamisen suurvalta. Rauhanturvaajien määrä suhteutettuna maamme väkilukuun on ollut aina huippuluokkaa, vain Norja on hakannut meidät. Suomalaiset ovat olleet haluttuja rauhanturvaajia. Esimerkiksi juuri Makedoniaan haluttiin nimenomaan pohjoismaisia joukkoja.

- Reserviläisten osuus on suomalaisissa rauhanturvajoukoissa 90 prosenttia. Niinpä meidän porukoista löytyy ammattilaisia joka lähtöön. Koskaan ei ole syntynyt ongelmaa, kun on tarvittu putkimiestä, sähköasentajaa, sairaankuljettajaa tai minkä tahansa muun alan osaajia.

Ovaska piti tervetulleena kokemuksena saadessaan tehtäväkseen johtaa Makedoniassa toiminutta Pohjoismaista pataljoonaa, johon kuului suomalaisia, ruotsalaisia, norjalaisia ja tanskalaisia sotilaita.

- Suomalaisten rauhanturvaajien kemia toimii hyvin paitsi muiden pohjoismaalaisten, myös muun muassa irlantilaisien ja ghanalaisten kanssa. Mieleeni jäi, miten irlantilaiset toivoivat, että heidän Kosovoon lähettämä kompaniansa voitaisiin liittää Suomen pataljoonaan, hän kertoo.

Juttu mahdollisesti etusivulle

Ovaskan sukuseuran puheenjohtaja

eversti evp. Lauri Ovaska:

Sukuseuroilla on tulevaisuus

Ovaskan sukuseuran puheenjohtajalla, eversti evp. Lauri Ovaskalla, on myönteinen näkemys sukuseurojen tulevaisuudesta. Myös karjalaisuus voi elää hänen mukaansa niiden kautta. Tämä koskee erityisesti niitä sukuseuroja, joiden juuret menevät luovutetuille alueille.

Lauri Ovaska on toiminut Ovaskan sukuseuran puheenjohtajana sen perustamisesta, vuodesta 1997 lähtien. Sukuseurassa on noin 150 perhe- ja henkilöjäsentä.

- Ihmiset, jotka eivät ole asuneet luovutetulla alueella, eivät tunne kovin suurta vetoa pitäjäseuraan. On luonnollista, että esimerkiksi Kaukola on etäinen asia niille, jotka eivät ole koskaan asuneet siellä. Sen sijaan sukuseura kyllä kiinnostaa ja sitä kautta myös omat juuret Karjalassa.

Karjalaisuus elää ja säilyy. Se elää paitsi Etelä- ja Pohjois-Karjalassa, myös omalla voimallaan kaikkialla siellä, minne karjalaisevakkoja tuli. He antoivat uusilla sijoitusalueilla voimakkaan piristysruiskeen koko seutukunnan yritys- ja yhdistyselämään. Murre kuitenkin on hiipumassa.

- Vaikka karjalainen siirtoväki integroitui mallikkaasti uuteen elinympäristöönsä, se osasi säilyttää kulttuuri-identiteettinsä, Ovaska sanoo.

LUE LISÄÄ

Lauri Ovaskasta takasivulta